

ili u Klagenfurtu, po cijeloj se Dalmaciji nahodi obični uzorak pluga, uz male preinake, amo tamo glede lemeša, crtala i glede ušice, izradjen od drva i adamićna oblika, koji zaslužuje zbilja mjesto u muzejima za starine. U nekim okolicama, a osobito za obradjivanje zemlje ležeće ponešto na strani, i lagane ili pržinaste, rabe neku spravu ne manje primitivnu bez ušice i jednostavnim gvoždjenim šiljkom. Takvim se spravama tlo jednostavno prekopa a to nepravilno, u dubljini od 8 do 12 cm., one nemogu izvlačiti, mješati i smrviti zemlju kako čine dobri plugovi, čija je radnja jednaka onoj lopate. A promisliti koliko bi i kako bi baš potrebno bilo oranje dobro i duboko, i zbog suše kojoj su podvrgnute naše težitbe, i za poboljšanje mehkote, pomoću jalove zemlje zdravice kojoj bi došla pomješana.

I branja, obično razširena, starodavnog je oblika, biva uz razvlak, sasvim drugo nego zgodna da obavi radnje kojoj je namjenjena, naime razmravljenju i poravnanju zemlje iza oranja pa pokrivanja i zakopanja sjemena.

Strojila sa odušnikom i strojila posijača, izriebila i prosijača jesu veoma rjedka u pokrajini, a ipak se moraju ubrojiti izmedju najkorisnijih sprava i za malog poljodjelca, jer sa velikom prištednjom vremena i novca mogu njihovom uporabom i očistiti hranu od pljeve, od prašine, od slamice i od sjemena inostranih trava te ih izabrati i razdijeliti ih u više vrsti.

Izsječka'a za krmu i izsječkala za gomolje ne poznaju se ni iz daleka, dočim se toliko preporučuju za pripravljanje marvi izmješana hrana, koju može lahko probaviti.

Stojeći ovako stvari, potrebno je preduzeti odredaba da se uvedu i razšire takovi strojevi i sprave, osobito dobri plugovi, jednostavni, izvrnutim uhaljem, te okapala, čija uporaba, valja reći, podiže moralno stanje težaka od kojega zahtjeva pomnljiviju i razboritiju radnju. U ovom bi pogledu trebalo ipak postupati na način, da sprave ne budu ležale nedjelatne te da zahrđaju izpod koje strehaće, već da nahode prostranu, korisnu i zanimivu uporabu sa strane poljodjelaca uvjerenih o njihovoj koristi.

Treba baš za to opaziti da sprave upravljene na poljodjelstvo, ako se hoće da budu baš korisne moraju zadovoljiti nekim osobitim zahtjevima praktičnog i ekonomičkog reda, prikazati naime što moguću veću štednju u njihovoj cieni i prilagoditi se raznovrstnim prilikama koje utječu u poljodjelsku praksu. Ništa suvišna np. od pluga koji ne odgovara prilikama tla jednog predjela. Ja mislim dakle, da bi bilo zgodno nabaviti različite sustave pluga n. p. plug Orao br 20 $\frac{1}{2}$ i 22, Dombasle-ov, Hohenheim-ov, Vidat-ev plug i t.